

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 30.1.2013
COM(2013) 26 final

2013/0013 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

**par Padomes Regulas (EEK) Nr. 1192/69 par kopīgiem noteikumiem uzskaites
normalizēšanai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumos atcelšanu**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

Regula (EEK) Nr. 1192/69 ļauj dalībvalstīm kompensēt 36 uzskaitītiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem maksājumu pienākumus, piemēram, zināmus ģimenes pabalstus un pensijas, kas citu transporta veidu uzņēmumiem nav jāatbalsta.

Ja normalizācijas noteikumi tiek piemēroti pareizi, tad valsts atbalsts tiek uzskatīts par saderīgu ar iekšējo tirgu un dalībvalstis tiek atbrīvotas no valsts atbalsta paziņošanas pienākuma, lai gan dalībvalstīm ir pienākums oficiāli publicēt savus kompensācijas lēmumus. Patlaban tikai dažas dalībvalstis balstās uz regulu, lai pamatotu kompensācijas maksājumus.

Regula tika pieņemta pirms dzelzceļa tirgus liberalizēšanas, kad dzelzceļa pārvadājumi Eiropā galvenokārt attīstījās valstu robežās un integrēti uzņēmumi gan pārzināja dzelzceļa pārvadājumu pakalpojumus, gan pārvaldīja dzelzceļa infrastruktūru. Saistībā ar šo monopolistisko tirgu regulas mērķis tobrīd bija izveidot vienlīdzīgus konkurences nosacījumus dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem un uzņēmumiem, kas pārvadājumiem izmanto citus transporta veidus.

Kopš XX gadsimta 90. gadiem Eiropas līmenī ir pieņemta virkne tiesību aktu (to sauc arī par dzelzceļa tiesību aktu paketēm), lai stimulētu dzelzceļa transporta nozari, pakāpeniski izveidojot Eiropas līmenī integrētu vienotu dzelzceļa telpu. Šie tiesību akti ir atvēruši konkurencei dzelzceļa kravu pārvadājumu un starptautisko dzelzceļa pasažieru pārvadājumu tirgus un ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012/34/ES 2012. gada 21. novembra Direktīvu, ar ko izveido vienotu Eiropas dzelzceļa telpu (pārstrādātā redakcija)¹, ieviesuši dažus pamatprincipus, kas ietver to, ka dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumus vada saskaņā ar principiem, kas attiecas uz komercsabiedrībām, ka juridiskas personas, kas atbild par jaudas iedalīšanu un maksas uzlikšanu par dzelzceļa infrastruktūru, ir nodalītas no vienībām, kas nodarbojas ar dzelzceļa pakalpojumiem (būtisko funkciju nodalīšana), un ka jābūt uzskaites nodalīšanai (lai novērstu šķērssubsidēšanu), ka visiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, kas licencēti atbilstīgi ES kritērijiem, jābūt piekļuvei dzelzceļa infrastruktūrai ar taisnīgiem, nediskriminējošiem noteikumiem un ka infrastruktūras pārvaldītāji var saņemt valsts finansējumu.

Regula (EEK) Nr. 1192/69 ir pretrunā patlaban spēkā esošajiem likumdošanas pasākumiem un nav saderīga ar tiem vairāku iemeslu dēļ.

i) Tā kā dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi ir jāpārvalda saskaņā ar principiem, kas attiecas uz komercsabiedrībām, nav pieļaujama valsts kompensācija par apdrošināšanu, pensijām vai citiem administratīviem izdevumiem (izņemot kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu). Šis princips ne tikai ir ieviests ar Līguma noteikumiem par valsts atbalstu, bet tas ir arī konkrētāk izklāstīts "Vadlīnijās valsts atbalstam dzelzceļa uzņēmumiem" (2008/C 184/07).

ii) To dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu uzskaitījums, kuriem ir tiesības pretendēt uz kompensāciju saskaņā ar regulu, un to kompensācijas veidu klasifikācija, ko var izmaksāt dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, prasa, lai notiktu infrastruktūras pārvaldības integrācija dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu darbībā, un tas neatbilst būtisko funkciju nošķiršanas un uzskaites nodalīšanas principiem.

¹ OV L 343, 14.12.2012., 32. lpp.

iii) Regula Nr. 1192/69 nosaka tiesības uz kompensāciju tikai 36 dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem. Regulai bija nozīme, kad vēsturiskie dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi konkurēja tikai ar citiem transporta veidiem, nevis ar citiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, taču liberalizēta tirgus apstākļos, kad dzelzceļa uzņēmumi tieši konkurē ar tradicionālajiem monopoliem, nav lietderīgi atšķirīgi traktēt dažādus uzņēmumus. Ja finanšu nosacījumi dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem atšķiras (regulas rezultātā), jaunienācējiem nav nodrošināti nediskriminējoši piekļuves nosacījumi. Piemēram, jaunienācējiem var būt grūtības piesaistīt darbiniekus no vēsturiskajiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, kas var piedāvāt labvēlīgākus pensiju nosacījumus, izmantojot subsīdijas, ko saņem saskaņā ar regulu.

Kompensācijas maksājumi saskaņā ar minētās regulas IV kategoriju (pārbrauktuvi aprīkojuma izmaksas) ir izmaksas, kas saistītas ar infrastruktūras pārvaldītāja funkcijām, kurš saskaņā ar Direktīvas 2012/34/ES 8. pantu var saņemt valsts finansējumu. Lai gan kompensācijas maksājumi saskaņā ar regulas IV kategoriju būtu saderīgi ar spēkā esošajiem tiesību aktiem, regulas IV kategorija ir arī lieka.

Tāpēc ierosinātā iniciatīva atcelt regulu novērsīs neatbilstības Eiropas Savienības tiesiskajā regulējumā un veicinās vienkāršošanu, svītrojot tiesību aktu, kurš tagad ir novecojis.

2. APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

2.1 Apspriešanās

Komisija 2010. gada maijā un 2011. gada jūnijā pieprasīja informāciju no dalībvalstīm par regulas piemērošanu. Atbildes atklāja, ka no 2007. gada līdz 2010. gadam lielākajā daļā dalībvalstu nav saņemti pieteikumi no dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem un nav izdarīti kompensācijas maksājumi saskaņā ar regulu. Lielākā daļa dalībvalstu norāda, ka nesaskata pastāvīgu vajadzību pēc šās regulas, un dažas skaidri pauž atbalstu atcelšanai vai viedokli, ka regula ir novecojusi vai nemūsdienīga. Dažas dalībvalstis atbalsta attiecīgo kategoriju saglabāšanu regulā, taču, ņemot vērā to, ka kompensācijas maksājumi visās kategorijās, izņemot IV kategoriju, nav saderīgi ar citām tiesību normām, šāda iespēja nav īstenojama. Pārējās dalībvalstis izturējās vienaldzīgi vai nepauda viedokli par pastāvīgu vajadzību pēc šās regulas. Tikai trīs dalībvalstis (Beļģija, Vācija un Īrija) ir paziņojušas, ka laikposmā no 2008. līdz 2010. gadam ir izmantojušas regulu par juridisko pamatu kompensācijas maksājumiem.

Kompensācijas maksājumi 2010. gadā (aprēķinātie vai faktiskie) saskaņā ar Regulu Nr. 1192/69, par kuriem ziņojušas dalībvalstis (miljonos euro)

	I kategorija Zaudējumi vai darba traumas	III kategorija Pensijas	IV kategorija Pārbrauktuves	Kopā
Beļģija	(0,322)	-	-	(0,322)
Vācija	-	-	72,8	72,8
Īrija	-	24,1	4,2	28,3
Kopā	(0,322)	24,1	77,0	100,8

Turklāt nesen Polija informēja Komisiju par aptuveni 7,9 miljonu euro kompensācijas maksājumiem *PKP PLK* (IV kategorija) 2012. gadam.

Dalībvalstīs pašlaik piemēro tikai trīs kategoriju kompensāciju (I, III un IV). Dažas kompensācijas kategorijas saskaņā ar regulu vairs nav spēkā (V–VIII). Nepiemēro nevienu no pārējām kompensācijas kategorijām (II un IX–XV).

Izņemot gadījumu ar kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu, valsts kompensācijas maksāšana dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem nav saderīga ar dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumu pārvaldību atbilstīgi principiem, kas attiecas uz komercsabiedrībām, un ES noteikumiem par valsts atbalstu, uzskaites nošķiršanu un nediskriminējošu piekļuvi dzelzceļa infrastruktūrai. Regulas IV kategorija ir lieka, ņemot vērā, ka valsts kompensāciju maksājumus infrastruktūras pārvaldītāju funkcijām jau var izdarīt saskaņā ar Direktīvu 2012/34/ES. Samazinot regulā kategoriju skaitu līdz tām, kuras ir saskaņā ar esošajiem tiesību aktiem, efekts būtu tāds pats kā atcelšanai, proti, tiktu svītrotas nesaderīgas kategorijas, tomēr atstājot dalībvalstīm iespēju sniegt infrastruktūras pārvaldītājam tā funkcijām atbilstošu finansējumu, ieskaitot izmaksas, kas saistītas ar pārbrauktuvi aprīkojumu.

2.2 Atcelšanas ietekme

Pamatojoties uz dalībvalstu sniegtajiem datiem, var secināt, ka regulas atcelšanas ietekme būtu pavisam niecīga.

I kategorija

Laikposmā no 2008. gada līdz 2010. gadam Beļģija saņēma pieteikumus no *SNCB Holding* saskaņā ar I kategoriju (maksājumiem, kas dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem jākārto, bet ko pārējās nozarēs sedz valsts, ieskaitot maksājumus attiecībā uz zaudējumiem vai traumām, kas radušies negadījumos darbā). 2010. gadā tika aprēķināts negatīvs kompensācijas atlikums saskaņā ar regulu 0,323 miljoni euro, kas *SNCB Holding* jāatmaksā Beļģijas valstij.

Regulas (EEK) Nr. 1192/69 atcelšanas ietekme būtu neievērojama attiecībā uz I kategorijas kompensācijas maksājumiem. *SNCB* būtu jāpievienojas esošajai privātajai negadījumu apdrošināšanas sistēmai, un Beļģija ir norādījusi, ka apsver šādu iespēju. Izmaksas, kas saistītas ar komutācijas sistēmām, tiktu vairāk nekā kompensētas, likvidējot administratīvo slogu, kas saistīts ar ikgadējo pieteikumu saņemšanu un kompensācijas aprēķināšanu saskaņā ar regulu.

III kategorija

Laikposmā no 2008. gada līdz 2010. gadam Īrija veica maksājumus *CIE* saskaņā ar III kategoriju (maksājumi sakarā ar izdienas un citām pensijām, ko dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumi sedz ar nosacījumiem, kuri ir citādi nekā citiem pārvadājumu uzņēmumiem). 2010. gadā III kategorijas kompensācija *CIE* bija EUR 24,1 miljons.

Regulas (EEK) Nr. 1192/69 atcelšanas ietekme būtu niecīga attiecībā uz III kategorijas kompensācijas maksājumiem. Pensiju maksājumus *CIE*, kas attiecas uz darbaspēka izmaksām, kuras saistītas ar infrastruktūras pārvaldību, var pamatot ar Direktīvas 2012/34/ES 8. pantu kā finansējumu infrastruktūras pārvaldītāja funkcijām. Pensiju maksājumus *CIE*, kas attiecas uz darbaspēka izmaksām, kuras saistītas ar sabiedrisko pakalpojumu pienākumiem, var pamatot kā kompensāciju par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistību izpildi, kas definēta saskaņā ar Regulu Nr. 1370/2007, un atbrīvot no prasības paziņot par valsts atbalstu. (Šobrīd 100 % visu dzelzceļa pasažieru pārvadājumu notiek saskaņā ar sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumu.) Uz pensiju maksājumiem *CIE* par darbaspēka izmaksām, kas saistītas ar dzelzceļa pārvadājumu darbību, uz kuru neattiecas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas pienākumi (citiem vārdiem sakot, kravu pārvadājumi), būtu jāattiecinā paziņošana par valsts atbalstu. Tiek lēsts, ka kravu pārvadājumi veido aptuveni 5,2 % no *CIE* dzelzceļa pārvadājumu darbības — tas nozīmē aptuveni līdz 3,4 % no tās darbiniekiem. Tādējādi mazāk nekā EUR 1 miljons ar pensiju saistītajos maksājumos *CIE* ir

saistīti ar dzelzceļa kravu pārvadājumu darbībām. Tikai uz šiem maksājumiem *CIE* (un maksājumiem *CIE*, kas saistīti ar dzelzceļa pasažieru pārvadājumiem, uz kuriem neattiecas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas saistības — kuru pašlaik nav) attiektos noteikumi par paziņošanu par valsts atbalstu.

IV kategorija

Īrija, Vācija un Polija ir veikušas maksājumus saskaņā ar IV kategoriju (pārbrauktuvju aprīkojuma izmaksas). Īrija 2010. gadā veica 4,2 miljonu euro maksājumus *CIE* saskaņā ar IV kategoriju. Plānotie Vācijas maksājumi saskaņā ar IV kategoriju *DB Netz AG* un *Usedomer Bäderbahn GmbH* bija 72,8 miljonu euro apjomā par 2010. gadu, no kuriem mazāk nekā 0,5 % tika novirzīti *Usedomer Bäderbahn*. Polija ir iecerējusi par 2012. gadu saskaņā ar IV kategoriju veikt aptuveni 7,9 miljonu euro kompensācijas maksājumus *PKP PLK*.

Regulas (EEK) Nr. 1192/69 atcelšanas ietekme būtuniecīga attiecībā uz IV kategorijas kompensācijas maksājumiem. Uz maksājumiem *CIE*, *DB Netz* un *PKP PLK* attiektos Direktīvas 2012/34/ES 8. pants kā uz finansējumu infrastruktūras pārvaldītāja funkcijām. Šie maksājumi var turpināties pēc regulas atcelšanas, un tiktu likvidētas administratīvās formalitātes, kas saistītas ar regulas piemērošanu, piemēram, uzņēmumu ikgadējo normalizēšanas pieteikumu izskatīšana, finansiālo apgrūtinājumu vai ieguvumu aplēšana, kompensācijas apjoma noteikšana, pienācīga to lēmumu sagatavošana, kurus pieņem saskaņā ar regulas noteikumiem, un minēto lēmumu oficiālā publicēšana. Uz maksājumiem *Usedomer Bäderbahn*, kas ir minimāli, attiektos valsts atbalsta paziņošanas noteikumi.

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

Priekšlikuma būtība ir Regulas (EEK) Nr. 1192/69 atcelšana.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

par Padomes Regulas (EEK) Nr. 1192/69 par kopīgiem noteikumiem uzskaites normalizēšanai dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumos atcelšanu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,
ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 91. un 109. pantu,
ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,
pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,
ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu²,
ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu³,
saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,
tā kā:

- (1) Regula (EEK) Nr. 1192/69 ļauj dalībvalstīm kompensēt 36 uzskaitītiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem maksājumu pienākumus, kas citu transporta veidu uzņēmumiem nav jāatbalsta. Pareizu normalizācijas noteikumu piemērošanas rezultātā dalībvalstis tiek atbrīvotas no pienākuma paziņot par valsts atbalstu.
- (2) Eiropas līmenī ir pieņemta virkne tiesību aktu, kas dzelzceļa kravu pārvadājumu un starptautisko dzelzceļa pasažieru pārvadājumu tirgus atver konkurencei un ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 21. novembra Direktīvu 2012/34/ES, ar ko izveido vienotu Eiropas dzelzceļa telpu (pārstrādātā redakcija), ievieš zināmus pamatprincipus, kas ietver to, ka dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumus vada saskaņā ar principiem, kas attiecas uz komercsabiedrībām, ka juridiskas personas, kas atbild par jaudas iedalīšanu un maksas uzlikšanu par dzelzceļa infrastruktūru, ir nodalītas no vienībām, kas nodarbojas ar dzelzceļa pakalpojumiem, un ka jābūt uzskaites nodalīšanai, ka visiem dzelzceļa pārvadājumu uzņēmumiem, kas licencēti atbilstīgi ES kritērijiem, jābūt piekļuvei dzelzceļa infrastruktūrai ar taisnīgiem, nediskriminējošiem noteikumiem un ka infrastruktūras pārvaldītāji var saņemt valsts finansējumu.
- (3) Regula (EEK) Nr. 1192/69 ir pretrunā patlaban spēkā esošajiem likumdošanas pasākumiem un nav saderīga ar tiem. Konkrēti, liberalizēta tirgus kontekstā, kad dzelzceļa uzņēmumi tieši konkurē ar uzskaitītajiem dzelzceļa uzņēmumiem, vairs nav lietderīgi šīs abas dažādu uzņēmumu grupas traktēt atšķirīgi.

² OV C , , . lpp.

³ OV C , , . lpp.

- (4) Līdz ar to ir lietderīgi atcelt Regulu (EEK) Nr. 1192/69, lai novērstu ES tiesību sistēmas nekonsekvenci, un tas veicinās vienkāršošanu, atceļot tiesību aktu, kas tagad ir novecojis,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Regula (EEK) Nr. 1192/69 tiek atcelta.

2. pants

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*